

visoke planine, kjer ostane do septembra meseca, ter se potem zopet vrne na niže planine; sredi oktobra se pa pase navadno že po dolinah. Kedar je živina na paši, ne dobiva prav nič suhe klaje, razen če je vreme deževno, ko jo ženó v hleve; tudi meseca oktobra, predno jo ženó na pašo, jej v hlevu položé nekoliko suhe klaje.

Meseca novembra se začne reja v hlevih; zdaj ne dobiva živina nič drugega kot sena ali otave. Seno režejo bolj na drobno (20 centimetrov na dolgo). Klaje jim pokladajo dvakrat na dan: zjutraj in zvečer. Vsak dan dajo govedom nekoliko soli lizat. Napajajo pa živino le enkrat na dan in to v hlevu. —

Živinorejci! ta popis (posnet iz 20. lista „Steir. Landb.“) vam daje popolen pregled, kako prav v tistih deželah ravnajo z govedorejo, ki imajo najlepšo govejo živino. Ogledujte se tudi vi, slovenski gospodarji, nad njimi! Če v teh deželah, ki imajo izvrstno lepa goveda, je pripoznana potreba postave, da se ne sme noben junec spuščati, ki nima licence (dovoljenja) za to, boste pač tudi vi sprevídeli, da tudi v naših deželah je take postave treba, da se odstranijo napake, ki zadržujejo zboljšanje naše govedoreje. Izbiranje dobrih in lepih juncev je prva stopinja k povzdigi domače naše živinoreje.

Gospodarske novice.

* *Cena goveje živine na gornjem Avstrijskem* je zavljo obilo pridelane klaje tako visoka, da v Pincgau-u krave po 400 gold. in še čez, telice pa po 300 gld. in še više prodajajo. Po hribih in po živinskih trgih nakupujejo barantači iz Nemčije, posebno iz Bavarskega vse, kar dobijo. — Tako poroča časnik družbe kmetijske Gornjeavstrijske.

Šolske stvari.

„Vdovsko učiteljsko društvo“ — „slovensko učiteljsko društvo“ in pa „narodna šola“ na Kranjskem.

„Novice“ so skoz ves čas svojega obstanka imele in še imajo posebno skrb za pospah in razvoj slovenskega šolstva; zato si štejejo v dolžnost, spregovoriti nekoliko besed o zborovanjih, katere so 27. dne septembra meseca imela v Ljubljani zaporedoma gori navedena društva.

Najprej naj povemo, da na podlagi našemu narodu dobro znanega pregovora: „z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo“, in po starodavni pošteni slovenski šegi snidili so se oni dan ob 8. uri udje imenovanih društev v Št. Jakobski cerkvi k sv. maši, katero so služili prespoštovani gospod prošt dr. Anton Jarc. Ako povemo, da število nazočih udov, žalibog, ni bilo ravno obilno, vendar zadovoljno pripoznamo, da bili so sami odlični poštenjaki in najkrepkejše moči našega narodnega šolstva, ki se ne sramujejo, pokazati se pred vsem svetom za zveste katolike in neustrašene sinove svoje slovenske domovine. Po končani sv. maši pričelo se je kmalu zborovanje v dvorani katoliškega društva.

Po dnevnem redu vršile so se najprej obravnave „Vdovskega učiteljskega društva“ pod predsedstvom g. prošta dr. Jarca. Na drobno ne mislimo o dotičnih razpravah govoriti, ker bilo bi to preobširno; povedati pa hočemo, in na čast tega društva tudi moremo, da gledé na obilno število slovenskih učiteljev le mala pe-

ščica izmed njih (67), ki pa za svojo in svojih ljubih prihodnost hvalevredno skrbijo (med tem številom se nahajajo tudi gosp. prošt dr. Jarc, se vé da le kot dobrotnik društva), ima zdaj premoženja 34.550 gold. v obligacijah, katerih obresti se obračajo za podporo vdovam in sirotam onih učiteljev, katere je nemila smrt že pobrala njihovim rodovinom. Navzoči gospodje udje dobili so v roke vsak svoj natančni račun od 1. sept. 1876. leta do konca avgusta meseca 1877. l., ki se natisnen nahaja tudi v 17. listu „Učit. Tovarša“.

Pri obravnavah „Slov. učiteljskega društva“ so se razgovorov o šolskih knjigah na slov. ljudskih šolah in o pomočnih knjigah vdeležili mnogi gg. učitelji, katerim radi priznavamo, da so v tej zadevi istiniti strokovnjaki. Razgovori vršili so se tako parlamentarnično koretčno in so segali stvari tako do jedra, da je le škoda, da se ni nahajalo pri teh obravnavah tudi kaj tacih gospodov, ki bi dobri in pravični reči pomagati mogli na noge. Mnogo govornikov razodelo je blago voljo, delovati z vsemi močmi na zboljšanje slovenskih učnih in pomočnih knjig, ko bi upanje imeli, da bi se njihova dela sprejela, dala v natis, ter vpeljala se v občno rabo; — ne pa tako, da se s teškim trudom zgotovljene knjige dadó naposled v razsojo možem, ki slovenščine še popolnoma zmožni niso (kakor se je zgodilo z gosp. Praprotnikovim „berilom“) in bi konečnopisatelji ne vedeli, kako in kaj. — Tudi obravnava, „kako naj se goji petje in godba v selških ljudskih šolah“ bila je tako temeljita in djanska, da je bilo le pomilovati, da se je vsi slovenski učitelji od prvega do zadnjega vdeležili niso. Ako nazočnost pri takih razgovorih ni za učitelje sploh najboljša praktična šola, potem ne vemo, kaj bi ta naslov zaslužilo. Zato izrekamo živo željo, naj bi „Učit. Tovarš“ prinesel vse dotične obravnave na drobno popisane.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Nova davkova postava v zbornici poslancev.

Cele 4 tedne so trajale v zbornici poslancev razprave o novi davkovski postavi, ki jo je načelnik dotičnega odseka po pravem imenu krstil postavo „za povikšanje davkov“, in vendar je rešenih komaj 8 toček te postave. Govorniki so se glasili brez konca in kraja; to ni nikakoršno čudo o postavi, ki globoko reže v meso ljudstva, ki davke plačuje; al čudno je to, da poslanci ustavoverne stranke, ki so v govoru svojem strahansko vdrihali po tem ali unem oddelku, so potem, ko je na glasovanje prišlo, glasovali za to, kar so poprej hudo obrekovali. Preteklo soboto je zbornica poslancev od ne še dodelane davkove postave slovó vzela, prepustivši daljno obravnavo prihodnjemu času, ko bode druge vladne predloge rešila, med katere spada tudi nova pogodba Avstrije z Ogersko.

Kaj pa se je preteklo sredo godilo v zbornici poslancev tako čudnega, da se neodvisni možje in neodvisni časniki prečuditi ne morejo?

Z večino 117 glasov proti 83 je bil sprejet neki stavek o novi osebni davkovski postavi, ki se v nemškem jeziku z nekako nenavadno besedo imenuje „kontingentirung“, — po domače pa drugega nič ne pomeni, kakor to, da od nameravanega novega dohodninskega davka, ki se imenuje „osebni dohodninski davek“, se bode davkoplačevalcem toliko davka naložilo, kolikor bode vlada za skupne državne potreb-

gnoja izviševati; 2) če se more za prezračenje bleva skrbeti in 3) če gospodar ima obilo stelje.

Za hišne potrebe kaj.

* *Otemnele šipe na oknih se dadó zopet svetle narediti, če se večkrat s frišnimi koprivami drgnejo.*

Letni zbor

Kranjsko-primorskega gozdarskega društva.

Za letošnje zborovanje tega društva je izbran Bled (na Mlinu). Prva dva dneva, to je, 15. in 16. dan tega meseca sta odločena za mnogotere ekskurzije, 17. dan oktobra pa za obravnave 7 različnih predmetov po določenem programu, v katerem se nahajajo vprašanja: kakošne skušnje imamo na Kranjskem in Primorskem o cenitvi bukovega lesa in kako bi se dal morebiti bolje ceniti? — Kako bi se dal sedanji način trebežnega poseka gozdov na Kranjskem in Primorskem vrediti itd.? Določilo se bo tudi, kje ima prihodnje leto društva letni zbor biti.

Šolske stvari.

„Vdovsko učiteljsko društvo“ — „slovensko učiteljsko društvo“ in pa „narodna šola“ na Kranjskem.

(Konec.)

Ker nekaterim bralcem „Novic“ namen društva „narodna šola“ morebiti ni do dobrega znan, naj jim povemo, da ima ono društvo nekako enakost z našo velecenjeno „Mohorjevo družbo“, se vé, da le na drugem polji. Enako marljivi čebelici nabira tudi ono od udov društva in od dobrotnikov denarne doneske, nakupuje na debelo razno šolsko blago, na priliko, šolske knjige, papir, peresa, svinčnike, črtalnike, lepopisne, pravopisne in risanske zvezke (teke), računske stroje, fizikalna učila, bralne skrinjice itd., ter jih razdeljuje slovenskim šolam za revne otroke. Sklep računa „Narodne šole“, ki se je tudi tiskan nazočim gospodom razdal (priobčil ga je tudi 19. list „Uč. Tovarša“), kaže od 28. septembra 1876. do 27. septembra 1877. l. prihodkov 676 gold. 78 kr., stroškov pa 517 gold. 18 kr. Kot največega dobrotnika tega društva v preteklem letu moreta se imenovati: „narodno predavanje v Ljubljanski čitalnici“, kar je društvu dalo dohodkov 142 gld. 10 kr., in pa častita Ljubljanska hranilnica, ki mu je darovala 100 gold. Čast, komur čast! Za take znamenite milodare naj govori pred vsem svetom javna zahvala. Ne moremo si pa kaj, da ne bi „Narodne šole“ toplo priporočili vsem onim, ki jim je Bog dal sredstva, da morejo take naprave zdatno podpirati, pa tudi onim, ki imajo sploh usmiljenje do ubožne šolske mladine, ker s tem lahko veliko pripomorejo k pospeševanju poduka in omike med našim narodom. — Tudi bi bilo želeti, da bi gg. gostilničarji po mestih in deželi, ki se svojega rodoljubja in narodnosti ne sramujejo, izpostaviti dovolili v svojih gostilničnih prostorih na primernem kraju „nabiralne skrinjice“ (Sammelbüchsen), katere društvo „narodne šole“ vsakemu rado pošlje, ki se za to oglasi. Dostavili bi le še nasvêt, naj bi se pri osnovi novih takih skrinjic napravil na zunanji strani napis: „Milodari za ubožno slovensko šolsko mladino“, ali pa naj bi se posebej na-

pravili taki napisi na papir, vložili se v okvir in pod steklo, ter obesili se nad nabiralno skrinjico. Marsikak sold bi morebiti cepnil v take nastave. Pregovor pravi: „kdor prosi, slobodno nosi“, in mi menimo, da bi mnogo tacihi skrinjice po vsej deželi dalo precej prihodkov dobri in koristni stvari, „narodni šoli“ namreč.

Želeti bi bilo dalje, da se tudi pri oporokah (testamentih) ta in uni tega društva s kakim doneskom spomni.

Sploh menimo, da je letošnje zborovanje omenjenih treh društev na deležnike naredilo vtis, na vsako stran koristen in prijeten, ki jim ostane v milem spominu. Stavili bi sto na eno, da marsikak učitelj bi bil prišel še blizo, ko bi se bil nadjal tako mikavnega izida.

Po skončanem zborovanju so se družbeniki združili v Virantovi gostilni k skupnemu obedu, kjer je vladalo med vsemi tako iskreno in srčno prijateljstvo, da je moralo vsacega v dno duše veseliti, kdor je videl prijazno družbo. Po obedu, med katerem je bil dospel iz slovenskega Štajarskega od prijateljske roke po telegrafu pozdrav, šli so se še zbrani tovariši s preč. gosp. proštom dr. Jarcem skupno fotografirat. Ta slika bo gotovo vsakemu izmed nazočih ostala drag spominek na koristno in prijetno dovršeni dan.

In k sklepu rečemo: Bog daj, da bi k letu osorej o zborovanju omenjenih treh društev videli v Ljubljani zedinjene zopet vse letošnje sodeležnike, in poleg njih še mnogo mnogo družih sobratov. Naj tako bo!

—k.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

III.

Odgoja po módi.

(Dalje.)

Ali še ni dosti nesreče in sramote na Gosarjevi hiši? Kaj pomeni to, da Fredi v meščanski obleki nekoga večera pozno plane v sobo gospé Gosarjeve? Ves plah, prepaden je in prva beseda: „Mati, denarja! Sicer sem pogubljen.“ Gospej Gosarjevi stopijo oči skoro iz jamic. „Kaj si storil, Fredi!“ „Brž je povedano. Za mano so, sledé me!“ — „Kaj blodiš? Kdo je za tabo? kdo te sledi?“ — „Policija, vsi, vsi. Le denarja, veliko denarja, da morem na morje. Če me zasačijo, mi je dolga ječa gotova.“

Gospej Gosarjevi stopi mrzel pot na čelo, sapa jej zastaja. „I, kaj se ti je zgodilo, moj sin?“ — „Igrali smo. Jaz sem zgubil veliko, več, kakor sem imel. Prosim prijatelja, naj mi posodi par stotakov. Tega ni hotel. V nagli jezi potegnem sabljo in ga prederem. To je vse.“

Gospá Gosarjeva se zgrudi na tla. Fredi jo vzdigne in jej upije na uho: „Denarja, denarja! Čuješ, mati? Ali naj tvojega sina zgrabijo in zapró v ječo? Ali boš prestala to sramoto?“

Gospá se probudí. „Proč, proč! Dosti nesreče je že! Jaz nimam denarja.“ — „Nimaš denarja? Tudi za tvojega Freda ne?“ — „Idi k očetu“, diha nesrečna mati, „jaz nimam nič več.“ — „Tedaj naj me primejo!“ „Oh, preveč, preveč je tega“, puhti iz vihtečih prs in gospá Gosarjeva zopet v omedlevico pade.

Fredi se divjih in strašnih oči ozré po sobi. Naglo šine proti vratam očetove sobe. Zaklenjena so. „Kdo je?“ se čuje Gosarjev glas. „Jaz, tvoj sin Fredi.“ — „Jaz nimam nobenega sina več.“

*